

BOWEL CANCER SCREENING

UKRAINIAN

The Facts

Український переклад: Обстеження на рак

Факти

Яка мета цієї брошури?

Ця брошура містить інформацію про рак кишечника, а також про користь і ризики під час перевірки кишечника на рак. Її мета – допомогти вам зробити усвідомлений вибір на користь участі у програмі Національної системи охорони здоров'я NHS з перевірки на рак кишечника.

З якою метою проводиться перевірка на рак кишечника?

- Перевірка на рак кишечника має на меті виявити рак кишечника на ранній стадії (у людей, які не мають симптомів), коли лікування має більше шансів на ефективність.
- Перевірка на рак кишечника може також виявити поліпи. Вони не являються раком, але з часом можуть розвинути на рак. Їх можна легко видалити, зменшивши ризик розвитку раку кишечника.

Чи важливою є перевірка на рак кишечника?

- Приблизно одна з 20 осіб у Сполученому Королівстві впродовж життя матиме рак кишечника.
- Це третій найбільш поширений вид раку в Сполученому Королівстві, він також є другою найбільш поширеною причиною смерті від раку. Щороку від раку кишечника в цій країні вмирає 16 000 осіб (Дослідження раку в Сполученому Королівстві, 2005. *Cancerstats*).
- Регулярні перевірки на рак кишечника виявилися такими, що зменшують ризик смерті від раку кишечника на 16% (База даних систематичних оглядів Cochrane, 2006. Перевірка на колоректальний рак з використанням аналізу крові, що потрапила до фекалій)

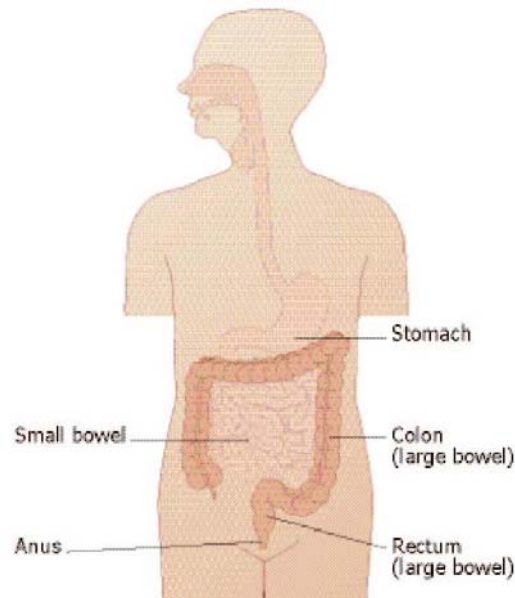
Що являє собою програма NHS з перевірки на рак кишечника?

Програма NHS з перевірки на рак кишечника пропонує перевіритися кожні два роки всім чоловікам і жінкам віком від 60 до 69 років. Людям цієї вікової групи буде автоматично розіслано запрошення, а згодом спеціальний медичний набір, завдяки якому вони самі зможуть провести аналіз вдома. Ваші контактні деталі надаватиме ваш сімейний лікар, а тому важливо, аби він мав вашу правильну адресу та ім'я.

Після першого аналізу вам будуть надсилати запрошення і медичний набір для його проведення кожні два роки, аж доки вам виповниться 69 років. Якщо вам 70 і більше, ви можете замовити собі медичний набір за безкоштовним телефоном, номер якого подається в кінці цієї брошури.

Що робить кишечник?

Кишечник – це частина нашої травної системи, він поділяється на товстий і тонкий кишечник. Товстий кишечник складається з товстої кишки і заднього проходу.

Малюнок: кишечник

Small bowel – тонкий кишечник; Anus – задній прохід ;
Stomach – шлунок; Colon (large bowel) – товстий кишечник; Rectum – пряма кишка

Їжа проходить із шлунка в тонкий кишечник. Після того, як у малому кишечнику в організм всмоктуються поживні речовини, вся неперетравлена їжа проходить через товстий кишечник, де від неї відокремлюється вода. Утворені внаслідок цього відходи утримуються в задньому проході, доки не виводяться з організму під час вивільнення кишечника (також визначається як стул або фекалії).

Що таке рак кишечника?

Рак кишечника називають також раком прямої кишки, заднього проходу або колоректальним раком. Слизова кишечника складається з клітин, які постійно відновлюються. Часом ці клітини ростуть занадто швидко, утворюючи згустки клітин, які називають ще **поліпами** кишечника або аденомою. Поліпи не є раком кишечника (вони зазвичай є доброякісними), але з роками вони можуть перетворитися на злоякісний рак. При злоякісному раку ракові клітини мають здатність поширюватися з місця свого утворення в інші частини тіла.

Які є групи ризику для раку кишечника?

- Рак кишечника може вражати як жінок так і чоловіків.
- Ризик появи раку кишечника зростає з віком людини. Вісім з 10 людей, у яких виявлено рак кишечника, старші ніж 60 років.
- Люди, у яких в родині були випадки цього захворювання, мають підвищений ризик захворіти на рак кишечника.

- Люди, які мало рухаються, які мають надмірну вагу, які вживають багато червоного м'яса і мало овочів, фруктів і клітковини – всі вони мають підвищений ризик захворіти на рак кишечника.

В чому полягає аналіз на рак кишечника?

- Аналіз виявляє маленькі частинки крові, які зазвичай важко побачити у фекаліях. Це називається аналізом на **фекальну оккультну кров FOB** („оккультна кров” означає прихована кров)
- Поліпи і рак кишечника часом кровоточать, через що ми перевіряємо фекалії на вміст крові
- **Аналіз FOB не діагностує рак кишечника**, однак його результати підкажуть, чи потрібно перевіряти ваш кишечник (або проводити колоноскопію).

Як проводиться аналіз FOB?

Аналіз FOB ви робите в себе вдома. У медичному наборі, який ви отримали, є все для того, щоб зробити забір невеликих часточок фекалій. Ви нанесете їх на спеціальну картку, яку надішлете у гігієнічно і герметично закритому безкоштовному конверті до лабораторії. У кожному наборі є детальні інструкції. Вам може здатися, що проведення цього аналізу є неприємною процедурою, але вона триватиме лише кілька хвилин і є ефективним способом виявлення раку кишечника на ранній стадії.

Як я отримаю результат і що він означатиме?

Ви повинні отримати лист з результатом із лабораторії впродовж двох тижнів від часу, коли ви надіслали свою пробу. Є три види результатів, які ви можете отримати.

- **Нормальний результат** означає, що у вашому аналізі не було виявлено крові. Більшість людей (приблизно 98 зі ста) отримують нормальний результат. Невелика кількість цих людей буде змушена зробити аналіз повторно через нечіткий результат.

Нормальний результат не гарантує, що у вас немає, або що у вас не буде в майбутньому раку кишечника, а тому дуже важливо проводити постійне спостереження задля виявлення симптомів раку кишечника (див. Стор.5). Вам запропонують провести перевірку на рак кишечника знову через два роки.

- **Нечіткий результат** означає, що у вашій пробі на аналіз FOB є невелике припущення на наявність крові. Причиною цього можуть бути такі захворювання як геморої або рак шлунку. **Нечіткий результат не означає, що ви хворі на рак. Він означає, що вам доведеться зробити аналіз FOB повторно.**

Якщо ви отримаєте нечіткий результат, вас попросять зробити аналіз FOB ще двічі. Це необхідно зробити через те, що поліпи і рак не кровоточать постійно і важливо з'ясувати, чи є у ваших фекаліях кров. Приблизно чотири людини зі 100 отримують нечіткий результат. Більшість із тих, хто робить аналіз повторно, отримує після нього нормальний результат.

- **Аномальний або ненормальний результат** показує, що аналіз FOB виявив у вашій пробі наявність крові – **це не є діагнозом раку, але це означає, що вам запропонують зробити колоноскопію.** Аномальний результат може бути спричинений виділенням крові з поліпів, а не через рак кишечника. Він також може бути наслідком інших захворювань, таких як геморої.

Якщо ви отримаєте аномальний результат, вам запропонують консультацію з медсестрою лікаря-спеціаліста, щоб обговорити проведення детальнішого обстеження вашого кишечника (колоноскопії), щоб з'ясувати, чи є у вас проблема, яку потрібно лікувати. Приблизно дві зі 100 людей, які роблять аналіз, отримують аномальний результат.

Висновки щодо результатів перевірки

Нормальний	Подальші аналізи не потрібні. Вас запросять на наступну перевірку через два роки
Нечіткий	Повторний аналіз FOB
Аномальний	Вам запропонують консультацію, щоб обговорити колоноскопію.

Що означає колоноскопія?

Колоноскопія - це дослідження, яке передбачає безпосередній огляд слизистого покриття товстого кишечника. Тонка м'яка трубка з маленькою камерою на кінці (колоноскопом) вводиться у задній прохід і спрямовується вздовж кишечника. Якщо виявляються поліпи, більшість із них можна безболісно видалити спеціальним інструментом, який виглядає як петля на проволочці, яку вводять через колоноскоп. Видалену тканину буде перевірено на аномальні клітини, які можуть бути раковими.

- Приблизно п'ять із 10 людей, яким проводять колоноскопію, отримують нормальний результат (у них немає раку або поліпів)
- У приблизно чотирьох із 10 виявляють поліп, що в разі видалення може запобігти раку
- У приблизно однієї людини з 10 під час колоноскопії виявляють рак.

Колоноскопія це найефективніший спосіб діагностування раку кишечника. У більшості випадків колоноскопія є простою процедурою. Однак, як у випадках більшості медичних процедур, під час колоноскопії можуть виникнути ускладнення. Серед них – сильна кровотеча (в одному зі 150 випадків), яка вимагає подальшого обстеження або медичної поради. Колоноскоп може зробити дірку (перфорацію) у стінці кишечника (в одному з 1500 випадків). У дуже рідкісних випадках колоноскопія може призвести до смерті. За останніми даними це може статися в одному зі 10 000 випадків.

Докладнішу інформацію про колоноскопію можна отримати з нашої брошури „Колоноскопичне обстеження”. Ми розсилаємо цю брошуру всім, кому пропонують консультацію з приводу колоноскопії. **Пам'ятайте, більшості з тих, хто зробив аналіз FOB колоноскопія не знадобиться.**

Чи потрібон мені робити колоноскопію, якщо результат мого аналізу FOB є аномальним?

Якщо ваш результат аномальний, вам запропонують консультацію з медсестрою лікаря-спеціаліста. Він або вона докладно пояснить, як відбувається процедура колоноскопії, і оцінить, чи готові ви до неї фізично. Якщо ви погодитеся на колоноскопію, медсестра призначить вам дату її проведення.

Наскільки надійною є перевірка на рак кишечника?

- Перевірка на рак кишечника виявилася такою, що зменшує ризик смерті від раку кишечника.
- Як і всі інші перевірки, аналіз FOB не гарантує на 100% відсутності раку кишечника.
- Залишається шанс того, що рак не виявлено через те, що він не кровоточив у час забору аналізу.
- Рак кишечника може почати розвиватися за два роки між перевірками.
- Впродовж двох років між перевірками важливо спостерігати за можливою появою симптомів раку кишечника.

Які симптоми раку кишечника?

Найбільш поширеними симптомами раку кишечника, на які потрібно звертати увагу, є такі:

- постійні зміни у процесі спорожнення кишечника, особливо почастішення вивільнення або пронос впродовж кількох тижнів,
- кров'яні виділення із заднього проходу без очевидних на це причин,
- біль у животі, особливо гострий біль,
- набряк у животі.

Будь ласка, пам'ятайте, що ці симптоми не обов'язково означають, що у вас рак кишечника, але якщо один чи кілька таких симптомів тривають від чотирьох до шести тижнів, вам потрібно звернутися до лікаря.

Що відбувається в разі необхідності лікування раку кишечника?

У маловірогідному випадку, що у вас діагностують рак кишечника, за вами доглядатиме команда фахівців. Вони зроблять усе, щоб ви отримали найкращий догляд і лікування.

Якщо рак кишечника виявлено на ранній стадії, у вас є більше ніж 90% шансу на те, щоб вижити (Дослідження раку в Сполученому Королівстві, 2005. *Cancerstats*)

Головне лікування раку кишечника - це операція. У деяких випадках можуть бути запропоновані хіміотерапія або радіотерапія.

Якщо рак виявлено в поліпі, видаленому під час колоноскопії, можливо доведеться лише робити регулярні перевірки

Не всі види раку кишечника, виявлені під час перевірок, є виліковними.

Що відбувається із моєю пробою, після того, як її перевірено?

Коли аналіз FOB виконано, його результат заноситься до бази даних. А картка із пробою знищується. Ми постійно переглядаємо всі результати перевірок, щоб досягти своєї мети і забезпечити вам гарної якості обслуговування, а також заради того, щоб підвищити професійність наших фахівців. Це означає, що ваші дані будуть дивитися спеціалісти, які працюють в інших галузях Національної системи охорони здоров'я.

Докладнішу інформацію про те, як ми зберігаємо дані, можна отримати за прямим номером NHS 0845 4647.

Підсумок

Перед тим як вирішити, чи хочете ви брати участь у перевірці на рак кишечника, можливо варто зважити на її позитивні і негативні сторони і подумати над тим, що саме для вас є важливим.

- Рак кишечника є другою найпоширенішою причиною смерті від різних видів раку у Сполученому Королівстві. Участь у перевірці на рак кишечника зменшує ваші шанси померти від раку кишечника.
- Перевірка на рак кишечника може також виявити поліпи, які з часом можуть перетворитися на рак. Видалення поліпів під час колоноскопії може зменшити шанси появи раку кишечника в майбутньому.
- Не виключено, що рак залишиться не виявленим, якщо на момент проведення перевірки він не буде кровоточити.
- Аномальний результат аналізу означає, що вам запропонують колоноскопію. У більшості випадків колоноскопії раку не виявляють. Хоча це трапляється рідко, однак колоноскопія передбачає певні ризики.
- Не всі випадки раку, виявленого під час перевірок, можуть бути вилікувані.
- Хоча декому проведення аналізу FOB може здатися неприємною процедурою, її можна виконати в себе вдома.

Над цією брошурою працювали Cancer Research UK (Дослідження раку в Сполученому Королівстві) у співпраці з NHS Bowel Cancer Screening Programme (Програмою NHS з перевірки на рак кишечника), а також за порадами English Bowel Cancer Screening Pilot (Пілотної програми з перевірки на рак кишечника в Англії).

Брошура написана на основі консультацій із наступними добродійними організаціями:

- Beating Bowel Cancer
- Bowel Cancer UK
- Cancerbackup
- Men's Health Forum

Де можна отримати докладнішу інформацію та підтримку

Якщо у вас є запитання, або ви б хотіли отримати докладнішу інформацію про перевірку кишечника на рак, ви можете:

- Зконтактувати з вашим місцевим центром програми за безкоштовним телефоном 0800707 60 60,
- отримати консультацію у вашого сімейного лікаря;
- відвідати вебсайт NHS Cancer Screening Programmes за адресою www.cancerscreening.nhs.uk;
- відвідати вебсайт the NHS Direct за адресою www.nhsdirect.nhs.uk;
- відвідати вебсайт the Cancerbackup за адресою www.cancerbackup.org.uk, або задзвонити за телефоном

0808 8001234;

- відвідати вебсайт the CancerHelp за адресою www.cancerhelp.org.uk, або задзвонити за телефоном 0800 226237;
- відвідати вебсайт the Bowel Cancer UK за адресою www.bowelcanceruk.org.uk, або задзвонити за телефоном 08708 506050;
- відвідати вебсайт the Beating Bowel Cancer за адресою www.beatingbowelcancer.org, або задзвонити за телефоном 02088925256;
- відвідати вебсайт the Men's Health Forum за адресою www.menshealthforum.org.uk, або задзвонити за телефоном 02073884449.

Якщо вам 70 або більше і ви б хотіли отримати спеціальний медичний набір для перевірки на рак, будь ласка задзвоніть за **безкоштовним телефоном 0800 707 60 60**.

Опубліковано Міністерством охорони здоров'я у співпраці з Програмами обстеження на рак Національної Системи охорони здоров'я за порадою і підтримки Освітньої Групи Центру ракових досліджень Сполученого Королівства.

Cancer Research UK

© Crown copyright 2006
273372 1p Nov06

Випущено СОІ для Міністерства охорони здоров'я
Перше видання Травень 2006

Текст цього документу може використовуватися без офіційного дозволу і оплати для особистого і внутрішнього користування.

Якщо вам потрібні додаткові примірники, вкажіть 273372/Bowel cancer - The Facts і зверніться:

DH Publications Orderline

PO Box 777 London SE1 6XH

Електронна пошта: dh@prolog.uk.com

Тел: 08701 555 455

Факс: 01623 724 524

Текстові повідомлення: 08700 102 870 (8.00 – 18.00 з понеділка до п'ятниці)

www.cancerscreening.nhs.uk